

Samed Behrengi'nin "Deli Dumrul" Adlı Çocuk Kitabındaki Öykülerin Kök Değerler Açısından İncelenmesi

Vafa SAVAŞKAN¹, Tuba BİLİR²

Öz

Bu çalışmanın amacı, Samed Behrengi'nin "Deli Dumrul" isimli çocuk kitabının Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki kök değerler bakımından incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada "Deli Dumrul" adlı kitapta yer alan altı adet öykü ("Deli Dumrul", "Duvardaki İki Kedi", "Kar Tanesinin Serüveni", "Yaşlı Kadın ve Altın Sarısı Cıvıvı", "Alışmak", "Mandalina Kabuğu") incelenmiştir. Çalışma verilerine doküman incelemesi yöntemi kullanılarak erişilmiş ve elde edilen bulgular araştırmacı tarafından yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda "Deli Dumrul" adlı öykü kitabında yer alan öykülerde en çok "sevgi" kök değerine ait vurguların yer aldığı, bunu "dürüstlük" ve "sorumluluk" kök değerlerinin takip ettiği görülmüştür. Öykü kitabındaki öykülerde "öz denetim" kök değeri ile ilgili ise hiçbir vurguya rastlanmamıştır. Sonuç olarak Samed Behrengi'nin "Deli Dumrul" adlı çocuk kitabında yer alan öykülerde on kök değerden dokuzuna yer verildiği saptanmıştır. Böylece, incelenen öykü kitabının Türkçe derslerinde kök değerlerin öğretimi amacıyla kullanılabilirliği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Değerler eğitimi, kök değerler, Samed Behrengi, Deli Dumrul.

Analysis of Stories in Samed Behrengi's Children's Book Called "Deli Dumrul" in Terms of Root Values

Abstract

The aim of this study is to examine Samed Behrengi's children's book "Deli Dumrul" in terms of root values included in the Turkish Course Curriculum. For this purpose, six stories in the story book called "Deli Dumrul" ("Deli Dumrul", "Two Cats on the Wall", "The Adventure of Snowflake", "The Old Woman and the Golden Yellow Chick", "Get used to", "Tangerine Peel") were examined. Study data was accessed using the document review method and the findings were interpreted by the researcher. As a result of the research, it was seen that in the storybook called "Deli Dumrul", the root value of "love" was mostly emphasized, followed by the root values of "honesty" and "responsibility". There is no emphasis on the root value of "self-control" in the storybook. It was determined that nine out of ten root values were included in Samed Behrengi's storybook titled "Deli Dumrul". Thus, it was concluded that Samed Behrengi's "Deli Dumrul" story book can be used to teach root values in Turkish lessons.

Key Words: Values education, root values, Samed Behrengi, Deli Dumrul.

Makale Geçmişi
Makale Türü
Önerilen Atf

Geliş: 08.11.2023
Araştırma Makalesi

Kabul: 13.12.2023

Yayın: 31.12.2023

Savaşkan, V. ve Bilir, T. (2023). Samed Behrengi'nin "Deli Dumrul" adlı kitabındaki öykülerin kök değerler açısından incelenmesi, *Uluslararası Eğitimde Nitel Araştırmalarda Mükemmellik Arayışı Dergisi (UENAMAD)*, 2(2), 52-59.

¹ Sorumlu yazar: Doç. Dr. Artvin Çoruh Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Artvin/Türkiye, vsavaskan@artvin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3094-8084

² Yüksek lisans öğrencisi, bilirtuba@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2801-2412

Giriş

Eğitim, bireylerin bilgi, beceri ve yeteneklerinin gelişmesine katkı sağlayan önemli bir süreçtir. Tarihin her anında eğitimin önemi her geçen sürede artmaktadır. Bilim, teknoloji ve iletişim gibi alanlardaki hızlı gelişmeler, eğitim sisteminin sürekli olarak yenilenmesini ve geliştirilmesini gerektirmektedir. Eğitim, yetiştirmek istediği kişilerin en iyi donanıma sahip olmasını istemenin yanı sıra bireylerin iyi bir karakter ve bilinç edinmelerini ve ait oldukları toplumun değer yargılarına sahip olmalarını da ister (Ulusoy ve Dilmaç, 2015). Bu durumdan kaynaklı olacak ki eğitim sistemleri, öğrencilere sadece akademik bilgi vermekle kalmayıp, aynı zamanda toplumda saygın bireyler olarak yetişmeleri için de değerler eğitimi vermektedir. Bu kavram günümüzde gerek alanyazında gerekse de eğitimin içinde önemli bir yer tutmaktadır.

Türkçe Sözlük'te (2020) "1. bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet. 2. kişinin isteyen, gereksinim duyan bir varlık olarak nesne ile bağlantısında beliren şey. 3. bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü" şeklinde tanımlanan "değer" kavramı günümüzde gerek alan yazında gerekse de eğitimin içinde önemli bir yer tutmaktadır. Kuşdil ve Kağıtçıbaşı (2000), değerlerin insanların duygu, düşünce ve davranış boyutlarıyla yakından ilgili olduğunu ve değerlerin insan davranışlarını açıklamada temel bir öneme sahip olduğunu vurgular.

Değerler eğitimi ve edebiyat arasında güçlü bir ilişki vardır. Edebî eserler karakter ve değer eğitiminde sık sık başvurulan öğelerdir (Karatay, 2011). Değerler eğitimi, insanların hayatta başarılı olmaları ve toplumda mutlu bir yaşam sürdürmeleri için gereken etik, ahlaki ve sosyal olguları öğretmeyi amaçlar. Edebiyat ise insanların duygu, düşünce ve hayal gücünü geliştirmelerine yardımcı olan bir sanattır.

Türkçe dersi, doğası gereği birçok değeri gelecek nesillere aktarmak ve öğretmek açısından önemli role sahip derslerin başında gelmektedir. Türkçe dersi içerisinde gerçekleştirilen kitap okuma, metinlerin incelenmesi gibi etkinlikler öğrencilere bu değerlerin aktarılması ve kazandırılmasında önemli etkiye sahiptir. Bu değerlere sahip bireylerin yetiştirilmesi eğitim sistemimizin temel amaçlarından biridir (MEB, 2019). Bu sebeple, 2019 Türkçe Öğretim Programındaki (Bundan sonra TDÖP şeklinde belirtilecektir.) on kök değer (adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, sevgi, saygı, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik) öğrencilere okutulan kitaplarda nasıl yer aldığı araştırılması önem arz etmektedir.

Çocuk edebiyatında yer alan ürünlerin iletlediği mesajlar açısından değerler eğitimine uygun olması gerekmektedir. Bu bağlamda çocuk edebiyatının önde gelen temsilcilerinden bir olan İranlı yazar Samed Behrengi'nin (Koç, 2019) kitaplarında yer alan değerlerin incelenmesi de önem arz etmektedir. Alanyazın taraması sonucunda Samed Behrengi'nin birçok öykü kitabı kök değerler açısından incelenmiş ancak "Deli Dumrul" adlı kitabının değerler bakımından değerlendirilmediği görülmüştür. Bu bağlamda, mevcut çalışma ile Samed Behrengi'nin "Deli Dumrul" çocuk kitabında yer alan öykülerin 2019 TDÖP'teki kök değerler bakımından incelenmesi hedeflenmiştir. Çalışmanın bir diğer amacı, Kasapoğlu (2013) sözlü ve yazılı kaynakların değerler eğitiminde kullanılabileceği görüşünden yola çıkarak, Samed Behrengi'nin "Deli Dumrul" adlı öykü kitabında yer alan öykülerin Türkçe derslerinde değerler eğitimine yönelik materyal olarak kullanılıp kullanılmayacağını ortaya koymaktır. Böylece, bu çalışmada "Samed Behrengi'nin "Deli Dumrul" adlı çocuk kitabında yer alan öykülerde, kök değerlere yer verme durumu nasıldır?" sorusuna yanıt bulunmaya çalışılmıştır.

Yöntem

Bu bölümde çalışmanın modeli, veri kaynağı; verilerin toplanması, analiz süreci ve geçerliliği ve güvenilirliğiyle bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Samed Behrengi'nin "Deli Dumrul" kitabında yer alan öykülerin 2019 TDÖP'teki kök değerler bakımından incelendiği bu çalışmada, nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmalarda gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinden faydalanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu çalışmada olgu veya olgularla ilgili bilgi veren bazı yazılı

materyallerin çözümlenmesiyle ilişkili bir yöntem (Karasar, 2007) olan doküman incelemesi kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Veri Kaynağı

Birçok ülkede öykü kitapları yayınlanmış olan Samed Behrengi'nin, "Deli Dumrul" adlı kitabında yer alan öyküler çalışmanın veri kaynağını oluşturmaktadır. "Deli Dumrul", Kapra Yayınevi tarafından 2020 yılının birinci basım çocuk kitabıdır. Öykü kitabının çevirisi Adem Yılmaz tarafından yapılmıştır. "Deli Dumrul", "Duvardaki İki Kedi", "Kar Tanesinin Serüveni", "Yaşlı Kadın ve "Altın Sarısı Cıvcivi", "Alışmak" ve "Mandalina Kabuğu" adlı birbirinden bağımsız altı adet öyküden oluşan bu kitap; çocuklara empati kurmayı, yaşlılara iyi davranmayı, hayvanları sevmeyi ve diğer birçok iyi davranışı öğretirken, tarihi ve sosyal olaylara da değinerek yazıldığı dönem hakkında bilgiler vermektedir (Behrengi, 2020).

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, Samed Behrengi'nin "Deli Dumrul" isimli çocuk kitabında yer alan öykülerdeki değerlerden oluşmaktadır. Veriler, 2019 TDÖP'teki on kök değeri (*adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik*) içeren ve araştırmacılar tarafından oluşturulan değerler formu kullanılarak incelenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri, hedefi bulguların yorumlanmasını sağlayan ilişkileri ve kavramları tespit etmek (Yıldırım ve Şimşek, 2013) olan içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Öncelikle 2019 TDÖP'te yer alan kök değerler liste şeklinde hazırlanmıştır. Kök değerler programda verilen sıraya göre numaralandırılmış, öykü kitabında yer alan öyküler her bir kök değer açısından incelenmiştir. Öykülerde yer alan kök değerle ilgili ifadeler, yer aldığı sayfa numarası gösterilerek kaydedilmiştir. Çalışmada incelenen öykülerden elde edilen veriler tablolara aktararak sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Geçerlilik ve Güvenirlilik

Nitel araştırmalarda güvenilirliği sağlamak amacıyla çeşitli yöntemlere başvurulabilir. Bu çalışmanın geçerlilik ve güvenilirliğini artırmak amacıyla öykü kitabı, araştırmacılar dışında bir alan uzmanı tarafından daha incelenerek kodlanmıştır. Bu sürecin devamında araştırma verileri karşılaştırılmış ve araştırmacıların ayrı ayrı yaptığı kodlamaların birbiriyle uyumu hesaplanmıştır. Bunun için Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği katsayısı = görüş birliği ÷ (görüş birliği + görüş ayrılığı) x 100 formülü kullanılmış ve %90'lık görüş birliğine varılmıştır. Böylece verilerin güvenilirliğinin yeterli olduğu görüşü kabul görmüştür.

Bulgular ve Yorum

Araştırmada "Samed Behrengi'nin "Deli Dumrul" adlı kitabında yer alan öykülerde kök değerlere nasıl yer verilmiştir?" sorusuna cevap aranmıştır. İncelenen öykülerde tespit edilen kök değerler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 1.
"Deli Dumrul" Öyküsündeki Değerler

Değerlerin Adı	f
Adalet	1
Dostluk	-
Dürüstlük	2
Öz denetim	-
Sabır	-
Sevgi	10
Saygı	1
Sorumluluk	2
Vatanseverlik	1
Yardımseverlik	1
Toplam	18

Tablo 1 incelendiğinde “Deli Dumrul” adlı öyküde on kök değerden yedisinin saptandığı görülmektedir. Bu öyküde kök değerler içinde en çok vurgu yapılan *sevgi* değerinin 10 farklı ifade, *dürüstlük* ve *sorumluluk* değerinin 2 farklı ifade, üçüncü sırada ise *adalet*, *saygı*, *vatanseverlik* ve *yardımseverlik* değerlerinin 1 ifade yer aldığı tespit edilmiştir. “Deli Dumrul” adlı öyküde *dostluk*, *öz denetim* ve *sabır* değerleri ile ilgili ifadeler rastlanmamıştır. Aşağıda incelenen öyküde yer alan ifadeler ve ait olduğu kök değerlerden birkaç örnek sunulmuştur.

Kapı muhafızları da koruma göreviyle meşgullerdi (Sorumluluk, sayfa 9),

“Ey Azrail! Seni bu kadar korkak bilmezdim. Yol kesip can aldığını, arkadan hançerlediğini düşünmemiştim. Heyt!” (Dürüstlük, sayfa 12),

Dumrul içeri girdi. Karısını gördü, oğullarına baktı, yüreği sevinç ve kederle doldu. (Sevgi, sayfa 16).

Daha önce canını feda edercesine halkına verdiği neşe ve mutluluğun benzerini herkese yeniden vermek istiyordu. (Vatanseverlik, s. 12)

Tablo 2.

“Duvardaki İki Kedi” Öyküsündeki Değerler

Değerlerin Adı	f
Adalet	-
Dostluk	-
Dürüstlük	-
Öz denetim	-
Sabır	3
Sevgi	-
Saygı	-
Sorumluluk	-
Vatanseverlik	-
Yardımseverlik	-
Toplam	3

Tablo 2 incelendiğinde “Duvardaki İki Kedi” adlı öyküde on kök değerden sadece *sabır* değerine 3 farklı ifade yer aldığı görülmektedir. Aşağıda incelenen öyküde yer alan *sabır* kök değerine ait bir örnek sunulmuştur.

“Sabrın tükenene kadar mı? Öğlen vakti İşkembeci Hasan’ın lokantasında gözümü dahi kırpmadan fare yuvasının başında nasıl beklediğimi görmeni çok isterdim” (Sabır, sayfa 21).

Tablo 3.

“Kar Tanesinin Serüveni” Öyküsündeki Değerler

Değerlerin Adı	f
Adalet	-
Dostluk	1
Dürüstlük	-
Öz denetim	-
Sabır	-
Sevgi	1
Saygı	-
Sorumluluk	-
Vatanseverlik	-
Yardımseverlik	2
Toplam	4

Tablo 3 incelendiğinde “Kar Tanesinin Serüveni” adlı öyküde on kök değerden dördüne yer verildiği görülmektedir. Bu öyküde *yardımseverlik* değerinin 2 farklı ifade, *dostluk* ve *sevgi* değerinin birer ifade yer verildiği görülmüştür. “Kar Tanesinin Serüveni” adlı öyküde *adalet*, *dürüstlük*, *öz denetim*, *sabır*, *saygı*, *sorumluluk* ve *vatanseverlik* değerleri ile ilgili ifadeler

rastlanmamıştır. Aşağıda incelenen öyküde yer alan kök değerlerle ilgili ifadelerden birkaç örnek sunulmuştur.

Rüzgârdan beni kurtarıp başka bir yere düşmemi sağlaması için yardım istedim. Rüzgâr da isteğimi kabul etti. Beni alıp şuracığa getirdi (Yardımseverlik, sayfa 25).

Dostum sözünü bitiremeden kara dönüştü ve yere doğru süzölmeye başladı (Dostluk, sayfa 24).

Tablo 4.

“Yaşlı Kadın ve Altın Sarısı Cıvcivi” Öyküsündeki Değerler

Değerlerin Adı	f
Adalet	1
Dostluk	3
Dürüstlük	1
Öz denetim	-
Sabır	1
Sevgi	8
Saygı	-
Sorumluluk	-
Vatanseverlik	-
Yardımseverlik	4
Toplam	18

Tablo 4 incelendiğinde “Yaşlı Kadın ve Altın Sarısı Cıvcivi” adlı öyküde alan on kök değerden altısına yer verildiği görölmüştür. Bu öyküde *sevgi* değerinin 8 farklı ifadeyle, *yardımseverlik* değerinin 4 ifadeyle, *dostluk* değerinin 3 ifadeyle yer aldığı tespit edilmiştir. *Adalet*, *dürüstlük* ve *sabır* değerleriyle ilgili öyküde birer ifadeyle yer verildiği görölmüştür. “Yaşlı Kadın ve Altın Sarısı Cıvcivi” adlı öyküde *öz denetim*, *saygı* ve *vatanseverlik* değerleri ile ilgili ifadelere rastlanmamıştır. Aşağıda incelenen öyküde yer alan ifadeler ve ait olduğu kök değerlerden birkaç örnek sunulmuştur.

Kapa çeneni! Altın cıvcivim o kadar sevimli ve şefkatlidir ki asla yapmaz böyle bir şey (Sevgi, sayfa 28).

Ceviz ağacının altına gelen altın sarısı cıvciv, “Ağaç arkadaş bir iki ceviz at da sabah kahvaltımı edeyim” dedi (Yardımseverlik, sayfa 29).

“Ağaç arkadaş, bir iki ceviz daha bırak, bakalım ne olacak. Bugün kahvaltımız zehir oldu (Dostluk, sayfa 30).

Tablo 5.

“Alışmak” Öyküsündeki Değerler

Değerlerin Adı	f
Adalet	3
Dostluk	1
Dürüstlük	1
Öz denetim	-
Sabır	2
Sevgi	1
Saygı	-
Sorumluluk	2
Vatanseverlik	1
Yardımseverlik	-
Toplam	11

Tablo 5 incelendiğinde “Alışmak” adlı öyküde on kök değerden yedisine yer verildiği görölmüştür. Bu öyküde *adalet* değerinin 3 farklı ifadeyle, *sabır* ve *sorumluluk* değerlerinin ikişer ifadeyle yer aldığı tespit edilmiştir. *Dostluk*, *dürüstlük*, *sevgi* ve *vatanseverlik* değerlerinin birer ifadeyle yer verildiği görölmüştür. “Alışmak” adlı öyküde *öz denetim*, *saygı* ve *yardımseverlik* değerleri ile ilgili ifadeler

rastlanmamıştır. Aşağıda incelenen öyküde yer alan ifadeler ve ait olduğu kök değerlerden birkaç örnek sunulmuştur.

Böyle bir müfettişten de daha fazlası beklenmemelidir aslında. Tüm sorun bu sahte müfettişi atama tasarrufunda bulunan idarenindir. Böyle liyakatsiz birini atamaktaki amaç neydi ki acaba? (Adalet, sayfa 36)

Şehre gidebilmek için birkaç kilometre yol yürüyor, ana yola vardığında otobüs ve kamyon bekliyordu. Bazen araca binip şehre varmak için bir iki saat beklediği oluyordu. (Sabır, sayfa 35)

İşte Muallim Bey, böylesine tuhaf bir köyden zorluklarla cesur ve vatansever gençler çıkarmaya uğraşıyordu. (Vatanseverlik, s. 35)

Tablo 6.

“Mandalina Kabuğu” Öyküsündeki Değerler

Değerlerin Adı	f
Adalet	-
Dostluk	1
Dürüstlük	7
Öz denetim	-
Sabır	-
Sevgi	3
Saygı	3
Sorumluluk	4
Vatanseverlik	-
Yardımseverlik	2
Toplam	20

Tablo 6 incelendiğinde “Mandalina Kabuğu” adlı öyküde on kök değerden altısına yer verildiği görülmüştür. Bu öyküde *dürüstlük* değerinin 7 farklı ifadeyle, *sorumluluk* değerinin 4 ifadeyle, *saygı* ve *sevgi* değerinin üçer ifadeyle yer aldığı tespit edilmiştir. *Yardımseverlik* değerine 2 ifadeyle, *dostluk* değerine ise 1 ifadeyle yer verildiği görülmüştür. “Mandalina Kabuğu” adlı öyküde *adalet*, *öz denetim*, *sabır* ve *vatanseverlik* değerleri ile ilgili ifadelerle rastlanmamıştır. Aşağıda incelenen öyküde yer alan ifadeler ve ait olduğu kök değerlerden birkaç örnek sunulmuştur.

“Öğretmenim doğrusunu isterseniz yarısı bende” (Dürüstlük, sayfa 45).

Okullar henüz yeni bitmişti. Hangi ara yapıp geldi bilmiyorum. Tahir çabucak kitaplarını evine bırakıp dönmüş, şimdi de atını su içirmek için havuz başına getirmişti (Sorumluluk, sayfa 39).

Hatta kahvehaneye her gidişimde selamıma isteksizce karşılık veriyordu (Saygı, sayfa 41).

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Samed Behrengi'nin “Deli Dumrul” adlı çocuk kitabında yer alan öykülerdeki kök değerlerin tespit edilmeye çalışıldığı bu çalışmada elde edilen sonuçların toplam sıklığı Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7.

İncelenen Öykülerde Tespit Edilen Kök Değerlerin Kullanım Sıklıkları

Değerlerin Adı	f
Adalet	5
Dostluk	11
Dürüstlük	12
Öz denetim	-
Sabır	6
Sevgi	25
Saygı	4
Sorumluluk	8
Vatanseverlik	2
Yardımseverlik	9
Toplam	82

Sonuç olarak Samed Behrengi'nin incelenen "Deli Dumrul" adlı öykü kitabında en çok *sevgi* (f25) kök değerine ait ifadelerin yer aldığı, bunu *dürüstlük* (f12), *yardımseverlik* (f9), *sorumluluk* (f8), *dostluk* (f11), *sabır* (f6), *saygı* (f4), *vatanseverlik* (f2) kök değerlerinin takip ettiği görülmüştür. Öykü kitabında *öz denetim* kök değeriyle ilgili hiçbir ifadeye rastlanmamıştır.

Alanyazında Samed Behrengi'nin diğer öykü kitaplarındaki değerlerle ilgili birçok çalışmaya rastlanmaktadır. Taneri ve Andaç (2021) çalışmalarında Samed Behrengi'nin "Küçük Kara Balık", "Bir Şeftali Bin Şeftali" ve "Püsküllü Deve" adlı öykü kitaplarını incelemiş ve bu öykülerde on kök değerden dokuzunun yer aldığı; kitapların en az 7 kök değerle ilgili vurgular bulundurduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlardan yola çıkarak, kök değerlerin öğretiminde Samed Behrengi öykülerinin kullanılabilceği ifade edilmiştir.

Kök değerlerle ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde Samed Behrengi'nin incelemeye tabi tutulan eserlerinde en çok *sevgi* değeriyle ilgili vurgulara ulaşıldığı görülmektedir. Belet Boyacı vd. (2017), çalışmalarında "Küçük Kara Balık" kitabında yer alan değerleri ele almış ve eserde en çok kullanılan değer *sevgi* olduğunu tespit etmişlerdir. Calp ve Kaplan (2021) "Samed Behrengi'nin "Sevgi Masalı", "Bir Şeftali Bin Şeftali" ve "Kel Güvercinci" adlı öykülerini kök değerler açısından incelemiş ve bu öykülerde yine en çok *sevgi* değerinin olduğunu tespit etmişlerdir. Samed Behrengi'nin "Deli Dumrul" kitabındaki öykülerin 2019 TDÖP'te on kök değer bakımından incelendiği bu çalışmada en çok (f25) *sevgi* değerinin tespit edilmesi belirtilen bu çalışma sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Alanyazında çocuk kitaplarındaki değerlerle ilgili yapılan araştırmalarda genellikle *vatanseverlik* değerine ya hiç rastlanmadığı ya da çok az rastlandığı görülmektedir. Belet Boyacı vd. (2017) çalışmalarında Samed Behrengi'nin "Küçük Karabalık" kitabında *vatanseverlik* değerinin olmadığını tespit etmişlerdir. Akçay ve Baş (2015) da çalışmalarında Samed Behrengi'nin eserlerinde *vatanseverlik* değeriyle ilgili herhangi bir vurguya rastlamadıklarını ifade etmişlerdir. Bu çalışmada, *vatanseverlik* değeriyle ilgili 2 vurguya rastlanmıştır. Bunlardan biri "Deli Dumrul" hikayesinde, diğer ise "Alışmak" hikayesinde geçmektedir.

Araştırmanın sonucundan yola çıkarak şu önerilerde bulunulabilir:

- Samed Behrengi'nin incelenen "Deli Dumrul" adlı öykü kitabında on kök değerden dokuzuyla ilgili vurguların olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle, değerler eğitiminde Samed Behrengi'nin incelenen bu öykülerinin de kullanılması önerilmektedir.
- Değerler eğitimi kapsamında Samed Behrengi'nin "Deli Dumrul" kitabında geçen öykülerin ders kitaplarında örnek metin olarak kullanılması önerilebilir.
- Bu çalışmada incelenen öykülerle sınırlı kalmayıp Samed Behrengi'nin diğer eserleri de kök değerler bağlamında incelenebilir.
- Bu çalışmada vatanseverlik değerine dolaylı olarak 1 kez vurgu yapıldığı saptanmıştır. Alanyazında değerlerle ilgili yapılan birçok çalışmada da bu değere çok fazla yer verilmediği görülmektedir. Bu bağlamda, Türk çocuklarına vatanın önemini, kıymetini, dokunulmazlığını, vatan ve bayrak sevgisini aşılabilmek için bu değerlerin de yer aldığı eserlere önem verilmelidir.

Kaynakça

- Akçay, S. & Baş, B. (2015). Samed Behrengi'nin hikâyelerindeki eğitsel iletiler üzerine bir araştırma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(3), 77-90.
- Behrengi, S. (2020). *Deli Dumrul* (A. Yılmaz, Çev.). Kapra Yayıncılık.
- Belet Boyacı, Ş. D., Güner, M. & Babadağ G. (2017). Dünyada başka şekilde yaşamak da mümkün mü? Değer eğitiminde küçük kara balık örneği. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5(3), 172-194.
- Calp, M. & Kaplan, C. (2021). Samed Behrengi'nin Sevgi Masalı, Bir Şeftali Bin Şeftali ve Kel Güvercinci adlı öykülerinin kök değerler açısından incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 19(42), 39-72.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi* (17. Baskı). Nobel Yayınevi.
- Karatay, H. (2011). Karakter eğitiminde edebi eserlerin kullanımı. *Turkish Studies*, 6(1), 1398-1412.
- Kasapoğlu, H. (2013). Okulda değer eğitimi ve hikâyeler. *Millî Eğitim Dergisi*, 43(198), 97-109.
- Koç, M. A. (2019). XX. Yüzyıl İran edebî, Fikri ve Siyasi Hayatında Tebrizli bir aydın: Samed Behrengi-hayati, şahsiyeti, dünya görüşü, mücadelesi ve eserleri. *İran Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 67-104.

- Kuşdil, M.E. & Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). Türk öğretmenlerin değerler yönelimi ve Schwartz değer kuramı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(45), 59-76.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook (Second Edition)*. SAGE Publications.
- MEB (2019). *2019 Türkçe Dersi (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. sınıflar) Öğretim Programı*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Taneri, A. & Andaç, Z. E. (2021). Samed Behrengi'nin öykü kitaplarının kök değerler açısından incelenmesi. *Turkish Studies Education*, 16(6), 2629-2639.
- TDK (2020). *Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Topal, Y. (2019). Değerler eğitimi ve on kök değer. *Mavi Atlas Dergisi*, 7(1), 245-254.
- Tural, S. (1992). *Kültürel kimlik üzerine düşünceler*. Ecdad Yayınları.
- Ulusoy, K. & Dilmaç, B. (2015). *Değerler eğitimi*. Pegem Akademi Yayınevi.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.